

FieldScale - масштабована система зважування високої точності для контейнерів від 5 до 500 кг. Рівні транспірації оцінюють шляхом відстеження втрати маси при високій часовій роздільній здатності (хвилини). Масштабований дизайн дозволяє організувати *FieldScale* в декількох масивах до 320 рослин на масив і загальною ємністю до 10000 і більше рослин. *FieldScale* пропонує швидкі протоколи зчитування та компенсацію температури, що зменшує помилки через зміну температури до 0,02 %.

Серед реалізованих проектів *PhenospeX* – використання сканерів в міжнародній організації Центр досліджень і розробок COMPO EXPERT (Німеччина), Інституті Макса Планка (Німеччина), Джон Інес центрі (Великобританія), Міжнародному науково-дослідному інституті сільськогосподарських культур для напівзасушливих тропіків (Індія), Учбовому центрі ТРА (Австралія), Львівському католицькому університеті (Бельгія) – для оцінки впливу сольового стресу на динаміку росту пшениці, дії добрив в різних концентраціях на динаміку росту *Brachypodium*, готовності качанів капусти до збирання *etc.*

Таким чином, завдяки новій технології роботизованого фенотипування, яка робить процес дослідження рослин швидшим, точнішим і простішим, прискорюється поява на ринку нових гібридів та сортів, що відповідають викликам сьогодення.

УДК 634.11:575

Волошина В.В., кандидат с.-г наук,

Гоменюк В.І., Волошин А.В.

*Дослідна станція помології ім. Л.П.Симиренка ІС НААН України, с. Мліїв-1, Городищенський р-н., Черкаська обл., 19512, Україна,
e-mail: voloshinavarvara@ukr.net*

СОРТИ ЯБЛУНІ СЕЛЕКЦІЇ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ ПОМОЛОГІЇ ІМ. Л.П. СИМИРЕНКА ДЛЯ САДІВНИКІВ УКРАЇНИ

Провідною культурою в Україні залишається яблуня, яка займає 80% площ від загальної кількості плодових насаджень. Це – сама розповсюджена плодова культура, а головне – цілюща. Цінність яблук в харчовому раціоні людини дуже велика. Яблука їдять як в свіжому, так і у вигляді соків, пюре, повидла, готують компот, а також сушать і консервують, заморожують на зиму. Вони вважаються незамінними продуктами харчування, сприяють профілактиці захворюванням, володіють лікувальними властивостями. Яблука містять в собі вітаміни С, В1, В2, Р, Е, каротин, калій, залізо, марганець, кальцій, пектини, цукри, органічні кислоти.

Цінними господарсько – біологічними якостями яблуні вважається: висока продуктивність, висока зимостійкість по відношенню до інших

плодових порід, величезна різноманітність по строкам дозрівання, здатність ряду сортів до довготривалого зберігання плодів, що забезпечує їх споживання майже круглий рік, високі споживчі та товарні якості плодів, придатність плодів до різних видів переробки.

В останні роки селекціонери Дослідної станції помології ім. Л.П.Симиренка ІС НААН України створили 34 нових сортів плодів, ягідних і малопоширених культур; в тому числі яблуні – 11 сортів, які включені до Державного реєстру сортів рослин, придатних для вирощування в Україні та рекомендовані для вирощування в різних ґрунтово-кліматичних зонах України. Зважаючи на поширеність та цінність цієї плодової культури пропонуємо кращі сорти яблуні селекції Дослідної станції помології ім. Л.П.Симиренка коротку господарсько-біологічну характеристику яких наводимо нижче.

‘МЛІВЧАНКА ОСІННЯ’ (Новорічне х Мліївська красуня). Сорт осіннього строку досягання. Дерево середньоросле із компактною колоноподібною кроною і плодоношенням по типу «спур». Плоди вище середнього розміру та великі, масою 165-205 г, приплюснuto-округлі, слабко ребристі, правильної форми. Основне забарвлення світло-зелене, при дозріванні – зеленувато-жовте; покривне – на більшій частині плоду інтенсивний розмитий малиновий рум'янець. Шкірочка ніжна, гладенька, масляниста. М'якуш ніжний, білий, соковитий, відмінного кисло-солодкого смаку. Дегустаційна оцінка 8,4-8,6 бала. Знімальна та споживча стиглість плодів настає в І декаді вересня. У сховищі яблука зберігаються до грудня-січня.

Цінність: сорт скороплідний, високо зимостійкий, високоврожайний, без різко вираженої періодичності, високі смакові якості плодів.

Недоліки: середньо стійкий до парші та борошнистої роси, схильність до передчасного осипання яблук.

Використовується в селекції як джерело високих смакових якостей плодів. Опис наведено за результатами вивчення в Черкаській області.

‘МАВКА’ (Голден Делішес х Лорд Ламбурне). Сорт зимового строку досягання. Дерево середньо росле з компактною, округлою або широкоовальною середньо загущеною кроною. Плоди середнього та вище середнього розміру, масою 145-170 г., досить однотипні, видовжено конічні, жовто-зелені, з оранжево-червоним розмитим рум'янцем на 1/3-1/2 поверхні, на фоні якого добре помітні темно-червоні штрихи та світлі підкіркові цяточки. М'якуш жовтий із зеленуватими прожилками, щільний, середньозернистий, ламкий, дуже соковитий, гармонійного кисло-солодкого смаку. Дегустаційна оцінка 7,8-8,0 балів. Знімальна стиглість плодів настає наприкінці вересня, споживча – у грудні. Транспортабельність висока. У холодильнику плоди зберігаються 4-5 місяців.

Цінність: сорт скороплідний, високо та регулярно врожайний, середньо зимостійкий, середньостійкий до парші та високо стійкий до борошнистої роси, добрі смакові якості плодів.

Недоліки: сприйнятливість до хвороб кори, філокстіктозу.

Використовується в селекції як джерело скороплідності, високої регулярної врожайності. Опис наведено за результатами вивчення в Ліссестепу України.

‘ПЛАМЕННЕ’ (Пепінка золотиста х Бісмарк). Сорт ранньозимового строку досягання. Дерево середньо- та швидкоросле зокруглою, у віці повного плодоношення плоско-округлою пониклою (плакучою), дещо загущеною кроною. Плоди середньо та вище середньої величини, масою 125-158 г, одномірні, конічні, правильної форми, зеленувато-жовті, з розмитим рожевувато-малиново-червоним рум’янцем на 2/3 поверхні плоду, сірими слабо помітними підкірковими цяточками та густим сизим нальотом. М’якуш жовтувато-білий, щільний, соковитий, духмяний, приємного кисло-солодкого смаку. Дегустаційна оцінка 7,8-8,4 бала. Знімальна стиглість плодів настає у II-III декаді вересня, в холодильнику зберігається до 5-6 місяців.

Цінність: сорт скороплідний, високоврожайний, зимостійкий, високостійкий до борошністої роси.

Недоліки: середня сприйнятливість до парші, схильність дерев до переобтяження врожаєм.

Використовується в селекції як джерело скороплідності, регулярної та високої врожайності. Опис наведено за результатами вивчення в Ліссестепу України.

‘ГОРОДИЩЕНСЬКЕ’ (Пламенне х Вагнера призове). Сорт зимового строку досягання. Дерево середньоросле, з плоско-округлою, пониклою кроною. Плоди конічні, з інтенсивним яскравим червоним рум’янцем майже по всій поверхні плоду, масою 155-160г. М’якуш кремовий, щільний, дрібнозернистий, соковитий, винно-солодкого смаку. Дегустаційна оцінка 8,4-8,6 бала. Знімальна стиглість плодів настає в кінці вересня – на початку жовтня, споживча – в грудні. В холодильнику зберігається до квітня-травня.

Цінність: сорт скороплідний, висока зимостійкість та врожайність дерев, середньо стійкий до парші та слабо – до борошністої роси.

Недоліки: недостатня стійкість до борошністої роси.

Опис наведено за результатами вивчення в Ліссестепу України.

‘ЮВІЛЕЙНЕ МІС’ (86-47 (Пармен зимовий золотий х Ренет золотий курський) х 2340 (Симиренківець х Вагнера призове)). Сорт зимового строку досягання. Дерева середньо росли, з піднесеною формою крони. Плоди кулясто-конічні, жовто-зелені з помірним розмитим червоним рум’янцем на 2/3 плоду, масою 175-205 г. М’якуш кремовий, ламкий, соковитий, щільний, дрібнозернистий, приємного кисло-солодкого смаку. Дегустаційна оцінка 7,6-8,4 бала. Знімальна стиглість плодів настає в кінці вересня. В холодильниках зберігається 6-7 місяців.

Цінність: сорт скороплідний, високостійкий до парші і борошністої роси, високі смакові та товарні якості плодів.

Недоліки: середня зимостійкість.

Використовується в селекції як джерело компактності дерев і скороплідності. Опис наведено за результатами вивчення в Лісостепу України.

УДК634.8:631.52

Гаджиева, А.Ф., Шихлинский, Г.М.

*Институт Генетических Ресурсов НАНА, AZ1106, Баку, пр. Азадлыг 155, Азербайджан
e-mail: aynushik.haciyeva@mail.ru; sh.haci@yahoo.com*

СЕЛЕКЦИОННАЯ РАБОТА ВИНОГРАДА В АЗЕРБАЙДЖАНЕ

В процессе исторического развития в Азербайджане были созданы сотни ценных сортов винограда. Из локальных исторических данных выясняется, что в свое время в Азербайджане выращивалось около 400 местных сортов винограда.

Сорта винограда Азербайджана разнообразны по срокам созревания, урожайности, качеству, форме, окраске ягод, устойчивости к болезням и вредителям, пригодности для длительного хранения и транспортировки, вкусовым показателям и другим признакам.

Выращивание новых сортов винограда требует разработки и переработки винограда. Естественно, что для этого нужно организовать совместную работу агротехников, виноделов, физиологов, селекционеров, иммунологов и других специалистов. В результате селекционных работ сорта винограда обновляются с сохранением основных показателей качества, а в некоторых случаях с получением нового качества. Известно, что устойчивость сортов винограда к биотическим и абиотическим стрессовым факторам, их урожайность и качество достаточно сильно меняется в зависимости от особенностей вида, к которому они принадлежат.

Для того чтобы достичь определённых успехов в виноградарстве, производить экологически чистую продукцию, решить экологическую и фитосанитарную проблему виноградников, селекционеры должны вести свои селекционные работы в направлении создания новых сортов винограда, устойчивых к болезням, к вредителям и к абиотическим факторам, а также в направлении повышения устойчивости сортов.

Для решения этой проблемы следует придерживаться ряда направлений в практической селекции. Выведение новых устойчивых сортов, принадлежащих к евразийскому виду (*V.vinifera* L.) без снижения их качества и урожайности, а порой и с получением нового редкого состава, создание устойчивых аналогов европейско-азиатских сортов винограда является одним из основных критериев данного подхода.